

Beleidsnota geheimhouding Huizen

In oktober 2021 is de conceptnota geheimhouding in de raadscommissie ABM behandeld. Als vervolg daarop treft u onderstaand de definitieve nota aan.

De naam van het betreffende RKC-rapport is leidend voor het beleid: *In principe openbaar*. Dat betekent dat raad en college streven naar zo maximaal mogelijke openbaarheid. Daarnaast moeten college en organisatie dat beleid toepassen in de bestuurspraktijk. Dat betekent concreet: documenten zijn openbaar, tenzij er wettelijke gronden zijn voor niet-openbaarheid conform de Wob (die met ingang van mei 2022 vervangen wordt door de Wet open overheid). En geheimhouding dient nog sporadischer aan de orde te zijn, nu dat het publieke debat in commissie en raad kan frustreren.

0. Aanleiding

De RekenkamerCommissie (RKC) onderzocht de toepassing van geheimhouding in onze gemeente. Dat onderzoek leidde tot conclusies en aanbevelingen, die de basis vormen voor deze beleidsnota. In het RKC-rapport is het normenkader voor toetsing beschreven. Daarbij was de centrale vraag: *In hoeverre zijn het beleid en de praktijk van het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding in overeenstemming met de wettelijke en eigen kaders?*

De RKC concludeerde dat:

- er weinig beleid is vastgelegd over de procedures en omgang m.b.t. geheimhouding;
- geen specifiek beleid bestaat over de kennisneming, registratie en archivering van geheime stukken;
- evenmin periodieke evaluatie of bijstelling van het beleid plaatsvindt.

Daarnaast constateerde de RKC dat de praktijk slechts matig voldoet aan de wettelijke kaders en algemene normen voor goed bestuur. Zo is vaak sprake van zeer beknopte motivering bij het opleggen van geheimhouding. Ook ontbreekt een centraal register van geheime stukken. Dit alles leidde tot de wens om specifiek beleid vast te stellen.

1. Beleidsuitgangspunten / bestuurlijke afspraken

Openbaarheid van bestuur is een belangrijk principe van de democratische rechtstaat. De vraag is dus niet of een document (of informatie) openbaar zou zijn, maar of er gronden en belangen zijn die nopen tot niet-openbaarheid en/of geheimhouding. Dat kan ook onderdelen van een document betreffen. Dit is tevens een actuele beleidsopgave in verband met de Wet open overheid (Woo). Deze wet vervangt in mei 2022 de Wob en verplicht de overheid sowieso om bepaalde soorten documenten actief openbaar te maken.

Voor de uitwisseling van informatie en stukken tussen college, commissie en raad biedt de gemeentewet de mogelijkheid tot het opleggen van geheimhouding. Uiteraard moet dan worden voldaan aan de eisen van de betreffende artikelen van de gemeentewet. De artikelen 25, 55 en 86 gemeentewet (vanaf 2022: het nieuwe hoofdstuk in de gemeentewet ter zake) verwijzen daartoe steeds naar artikel 10 van de Wob. In zoverre is geen beleid nodig of mogelijk: de wettelijke eisen voor geheimhouding zijn helder. Daarvan kan ook niet worden afgeweken. Er zijn geen andere gronden of mogelijkheden voor het opleggen en bekrachtigen van geheimhouding dan die genoemd in de wettelijke kaders. Ook voor de vraag of opheffing van geheimhouding aan de orde kan zijn geldt hetzelfde. Telkens staan de gronden en belangen van artikel 10 van de Wob centraal.

Aanbeveling 1 van de RKC luidde: “beleid opstellen over geheimhouding, d.w.z. de wettelijke en gemeentelijke vereisten, procedures en afspraken over het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding, ook voor wat betreft de interne voorbereiding van collegevoorstellen en raadsvoorstellen”. Deze aanbeveling vertalen in beleid zou in theorie kunnen leiden tot het uitgangspunt dat nooit meer geheimhouding zal worden opgelegd. Dat is niet realistisch. Er zullen in de bestuurspraktijk altijd situaties blijven voorkomen waarin (tijdelijke) geheimhouding aan de orde is, juist ook om de raad zo maximaal mogelijk te kunnen informeren. Dat betreft dan vaak informatie die (nog) niet openbaar bekend mag worden, maar die wel gedeeld kan worden met de raad onder geheimhouding.

Dit leidt, uitgaande van het streven naar maximale transparantie en openbaarheid, tot de volgende beleidsuitgangspunten:

- a. Geheimhouding moet een hoge uitzondering zijn en wordt uitsluitend opgelegd in situaties waarin de belangen als bedoeld in artikel 10 van de Wob dat rechtvaardigen. Het college en de burgemeester zijn er alert op om zoveel mogelijk te voorkómen dat geheimhouding wordt opgelegd;
- b. Als geheimhouding geboden is, moet dat zo beperkt mogelijk te zijn. Beperkt voor wat betreft *de hoeveelheid* informatie en beperkt voor wat betreft *de tijd* dat de geheimhouding rust op die informatie. College en burgemeester spannen zich in om rapportages en voorstellen zo in te richten, dat zoveel mogelijk informatie openbaar gedeeld kan worden. Geheime bijlagen bij een voorstel bevatten zo weinig mogelijk informatie die wel openbaar gedeeld kan worden.
- c. Zo mogelijk wordt direct bij oplegging / bekrachtiging van de geheimhouding aangegeven op welk moment de geheimhouding vervalt. Als een vervaldatum niet goed mogelijk is, wordt voorgesteld op welk moment de opheffing of voortdoring van de geheimhouding opnieuw wordt besproken in de raad. Zodoende wordt bij de besluitvorming dus een vervaldatum of evaluatiedatum vastgesteld. Het raadsvoorstel-format zal

- hierop aangepast worden. Dit uitgangspunt geldt voor alle bestuursorganen, dus ook voor stukken die alleen aan het college of de burgemeester worden voorgelegd.
- d. Het college zorgt ervoor dat de oplegging (bekrachtiging) van geheimhouding zo helder mogelijk wordt gemotiveerd. Niet alleen de toepasselijke gronden en belangen van artikel 10 Wob worden vermeld, maar ook de afweging waarom het belang van openbaarheid (tijdelijk) ondergeschikt moet zijn aan het belang van het delen van die informatie met de raad onder geheimhouding. Het raadsvoorstel-format moet hierop worden aangepast.
 - e. Op de betrokken documenten wordt duidelijk herkenbaar aangegeven dat er geheimhouding op rust; bij het vervallen van de geheimhouding wordt die aantekening (of digitale status in de beveiligde ict-omgeving voor de raad) verwijderd.
 - f. Er komt met ingang van 1-1-2022 een openbaar register waarin wordt bijgehouden op welke stukken geheimhouding is gelegd / bekrachtigd. Daarin worden in ieder geval vermeld het onderwerp, de datum van oplegging en de vervaldatum of evaluatie als bedoeld in beleidsuitgangspunt c. Het college en de raad bespreken jaarlijks de inhoud van het register en de praktijk c.q. beleidsuitgangspunten over geheimhouding.
 - g. Geheimhouding betekent een verbod om de inhoud met derden te delen. In bepaalde gevallen volstaat ook niet-openbaarheid van stukken (zoals bedoeld in artikel 10 Wob) *zonder* dat er geheimhouding wordt opgelegd. Betrokkenen moeten de niet-openbaarheid dan respecteren. Te denken valt hierbij aan niet-openbare bijlagen waarin financiële gegevens rondom exploitatie zijn opgenomen, aanbestedingen, juridische adviezen en dergelijke. Het college en de raad kunnen de politiek-bestuurlijke afspraak maken dat geheimhouding hiervoor niet langer wordt toegepast.

Bovenstaande uitgangspunten worden waar nodig in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

Informatieverstrekking bij (integriteits)dossiers

Deze beleidsnota ziet op materiële aspecten (inhoud) en procedurele afspraken / werkwijzen ten aanzien van geheimhouding. Het RKC-onderzoek stipte terecht aan dat, naast het delen van informatie met de raad onder geheimhouding, soms ook sprake is van het *niet* delen van de informatie met de raad, ook niet onder geheimhouding. Met name in de gevoelige dossiers over de 2 integriteitstekwesties (teamleider wijkbeheer en service en vertrek burgemeester) speelde dit en leverde dit voor de raad enige frustratie op.

Dit onderwerp betreft de inlichtingenplicht van college en burgemeester naar de raad. Waarschijnlijk niet geheel toevalligerwijs was dit gevoel van “politiek onbehagen” ook in Den Haag mede aanleiding voor onderzoek naar de praktijk van oplegging van geheimhouding. In de “Leidraad geheimhouding Den Haag 2021” wordt hierover een bestuurlijke afspraak voorgesteld die specifiek ziet op de wijze waarop college en raad dergelijke informatie kunnen delen. Daarbij wordt recht gedaan aan de belangen van maximale informatie voor de raad enerzijds en belangen van integriteitsonderzoeken en organisatiebelangen anderzijds. Verwezen wordt naar de afspraken en randvoorwaarden op blz. 11 en 12 van die leidraad (raadsbehandeling in Den Haag van juli 2021, zie bijlage 2). Volledigheidshalve worden die afspraken en randvoorwaarden hier geciteerd:

1. *Het college informeert de raad halfjaarlijks over de afhandeling van integriteitsmeldingen en -onderzoeken. Hierbij wordt niet volstaan met cijfermatige informatie, maar wordt de raad*

- geïnformeerd over achtergronden, context en ontwikkelingen rond integriteitsmeldingen en -onderzoeken.*
- 2. In aanvulling op het bepaalde onder punt 1, kan het college bij een impactvolle zaak besluiten om hangende de fase van een (persoonsgebonden) integriteitsonderzoek de raad te informeren onder het opleggen van geheimhouding.*
 - 3. Bij een impactvolle zaak informeert het college de raad over de uitkomsten van een (persoonsgebonden) integriteitsonderzoek. Uitgangspunt is openbaarheid, tenzij de belangen van betrokkenen zich daartegen verzetten. In laatstgenoemde situatie vindt het verstrekken van informatie plaats onder het opleggen van geheimhouding.*
 - 4. Bij een impactvolle zaak kan het college besluiten om het integriteitsrapport aan de raad te verstrekken. De kring van personen die kunnen kennismaken van deze informatie is beperkt tot de raadsleden en de fractievertegenwoordigers.*
 - 5. Indien het college op grond van het bepaalde onder punt 4 besluit om een integriteitsrapport aan de raad te verstrekken, dan gelden de volgende voorwaarden: a. de namen van alle betrokkenen worden gelakt. Deze namen worden vervangen door een hoofdletter; b. Alleen de in het rapport opgenomen citaten uit mailverkeer en/of citaten uit verklaringen die betrokkenen hebben afgelegd in het kader van de melding en het daaropvolgende onderzoek worden door de opsteller van het rapport vervangen door een geobjectiveerde weergave van het gestelde. Daardoor worden betrokkenen beschermd. Door een citaat geobjectiveerd weer te geven, wordt voorkomen dat de melding- en medewerkingsbereidheid afneemt. Tegelijkertijd ontvangt de raad alle benodigde informatie. Hierdoor wordt de raad in staat gesteld zijn controlerende taak uit te voeren.*
 - 6. Over het al dan niet aanmerken van een integriteitskwestie als een impactvolle zaak is het college verantwoordelijk verschuldigd aan de raad.*

Bij bespreking van de conceptbeleidsnota in de raadscommissie is ook dit onderwerp inlichtingenplicht bij integriteitskwesties betrokken. Bovenstaande “Haagse afspraken” zijn daarbij niet expliciet 1-op-1 overgenomen. Wel is besproken dat onze lokale context kan meebrengen dat aspecten anders worden gewogen. Want wat is in onze Huizer context een impactvolle zaak? Hierover zijn op voorhand moeilijk harde lijnen te trekken. Een criterium zou kunnen zijn dat het vooral zaken betreft die naar verwachting grote financiële en/of politieke gevolgen kunnen hebben. Dat kunnen ook zaken uit de portefeuille van de burgemeester zijn, ook zonder dat dit specifiek het thema integriteit betreft. Als voorbeeld werd genoemd het dossier over de “Syrie-uitreizigers”.

Aangezien dit nader invulling moet krijgen in de praktijk is afgesproken hier open en werkende weg ervaring mee op te doen.

Overigens wordt jaarlijks gerapporteerd over de uitvoering van het integriteitsbeleid; die frequentie is naar ons idee toereikend, onder de aantekening dat ons college uiteraard niet zal wachten op een jaarlijks moment indien eerder aanleiding bestaat om de raad te informeren over een integriteitskwestie.

2. Uitwerking beleidsuitgangspunten / effecten voor college en organisatie

In het vorige hoofdstuk zijn beleidsuitgangspunten benoemd die het politiek-bestuurlijke kader vormen. Ter uitwerking daarvan voorzien we de uitgangspunten van nader commentaar en de voorgestane uitwerking.

- a. *Geheimhouding moet een hoge uitzondering zijn en wordt uitsluitend opgelegd in situaties waarin de belangen zoals bedoeld in artikel 10 van de Wob dat rechtvaardigen. Het college en de burgemeester zijn er alert op om zoveel mogelijk te voorkomen dat geheimhouding wordt opgelegd;*

Dit uitgangspunt moet handen en voeten krijgen door de concrete toetsing in gevallen waarin geheimhouding wordt overwogen. Artikel 10 van de Wob kent in het eerste lid zogenaamde *absolute gronden* (“geen informatieverstrekking indien...”) en in het tweede lid *relatieve gronden*, die een belangenafweging veronderstellen tussen de specifieke gronden en het belang van openbaarheid.

De in het eerste lid onder c. en d. genoemde gronden/belangen zijn met name voor de praktijk relevant. Dit betreft achtereenvolgens de bescherming van bedrijfs- en fabricagegegevens (art. 10 lid 1 sub c) en de bescherming van persoonsgegevens (art. 10 lid 1 sub d.). In die gevallen gaat de Wob uit van het niet verstrekken van gegevens voor de openbaarheid. Dan kan die informatie dus alleen gedeeld worden met de raad onder oplegging van geheimhouding. Indien bijvoorbeeld een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt ingediend waarbij vertrouwelijk verstrekte bedrijfsgegevens horen, mogen die niet openbaar worden. Voor zover stukken ook met de raad worden gedeeld (op verzoek van de raad bijvoorbeeld, vergunningverlening betreft immers een collegebevoegdheid), zal het college een geheime bijlage bij de stukken kunnen voegen waarin die bedrijfsgegevens vermeld zijn.

Bescherming van persoonsgegevens is een te respecteren belang. En helemaal indien ook bijzondere persoonsgegevens aan de orde zijn, dat wil zeggen informatie over medische gegevens bijvoorbeeld. In de meeste gevallen betekent dit dat, als de raad een betreffend dossier zou willen zien of behandelen, persoonsgegevens worden weggelakt. Indien een combinatie van factoren en belangen zou meebrengen dat niet ontkomen kan worden aan een geheime bijlage voor die persoonsgegevens, moet worden overwogen of de raad een reëel belang heeft bij het kunnen vernemen van die persoonsgegevens; zo ja, dan zal de anonimisering voor de raad kunnen worden opgeheven.

Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat “de eenheid van de Kroon” en “de veiligheid van de staat” (art. 10 lid 1 sub a. en b. van de Wob) in de praktijk tot nu toe geen rol hebben gespeeld bij de toepassing van geheimhouding. De b-grond zou aan de orde kunnen zijn als bijvoorbeeld dossiers over radicalisering en terrorismedreiging zouden spelen, waarbij de raad slechts onder oplegging van geheimhouding kan worden betrokken.

Artikel 10 lid 2 van de Wob is in de praktijk wel geregeld aan de orde als grondslag voor oplegging en voortduring van geheimhouding. De daarin genoemde belangen doen zich vaker voor. Met name de belangen genoemd onder b. (de economische of financiële belangen van de gemeente), c. (de opsporing en vervolging van strafbare feiten), e. (eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer) en g. (het voorkomen van onevenredige bevoor- of benadeling van

(rechts)personen of derden) spelen een rol bij Huizer besluiten tot oplegging en bekrachtiging van geheimhouding.

In het integriteitsdossier bijvoorbeeld, speelde dat het Deloitte-rapport in het belang van het strafrechtelijk onderzoek gedurende een bepaalde periode geheim moest blijven. Na bericht van het Openbaar Ministerie dat die noodzaak niet langer bestond, is de geheimhouding ook opgeheven. Daarna kon het publieke debat in de raad plaatsvinden. Wij hopen natuurlijk niet nogmaals met een dergelijk dossier geconfronteerd te worden, maar indien wel, dan zal bij noodzaak daartoe op vergelijkbare wijze aan de raad in eerste instantie geheimhouding worden opgelegd. Uiteraard alleen op basis van die gronden uit artikel 10 Wob.

In het ruimtelijk ordeningsrecht komt het ook geregeld voor dat documenten planexploitatie-uitwerkingen of andere gevoelige (bedrijfs)gegevens bevatten. Die belangen worden thans vaak geschaard onder de in artikel 10 lid 2 sub g. genoemde grond. Ook bijvoorbeeld juridische adviezen die een sterkte-zwakte-analyse laten zien van de gemeentelijke positie in een juridisch geschil zijn bij uitstek niet openbaar.

Steeds zal ons college per geval moeten motiveren dat die gronden en belangen spelen en waarom oplegging van geheimhouding dus noodzakelijk is. Bij weging van die belangen kan het uiteraard voorkomen dat de raad een andere afweging maakt en het belang van openbaarheid zwaarder acht. In die gevallen is de raad als hoofd van de gemeente het orgaan dat dan kan besluiten niet over te gaan tot bekrachtiging van de geheimhouding (in het huidige systeem) dan wel na oplegging door het college zelf te besluiten tot opheffing van de geheimhouding (volgens het nieuwe hoofdstuk in de Gemeentewet). Een debat daarover zal in eerste instantie wel in een besloten deel van de raadsvergadering moeten worden gehouden (ten einde alle vrijheid van spreken te hebben). Daarna is het aan de raad om te bepalen welke stukken c.q. welke mondeling gegeven informatie niet langer als geheim moet worden aangemerkt.

- b. *Als geheimhouding geboden is, moet dat zo beperkt mogelijk te zijn. Beperkt voor wat betreft de hoeveelheid informatie en beperkt voor wat betreft de tijd dat de geheimhouding rust op die informatie. College en burgemeester spannen zich in om rapportages en voorstellen zo in te richten dat zoveel mogelijk informatie openbaar gedeeld kan worden. Geheime bijlagen bij een voorstel bevatten zo weinig mogelijk informatie die wel openbaar gedeeld kan worden.*
- c. *Zo mogelijk wordt direct bij oplegging / bekrachtiging van de geheimhouding aangegeven op welk moment de geheimhouding vervalt. Als een vervaldatum niet goed mogelijk is, wordt bepaald op welk moment de opheffing of voortdoring van de geheimhouding wordt besproken in de raad. Zodoende wordt bij de besluitvorming dus een vervaldatum of evaluatiedatum vastgesteld. Het raadsvoorstel-format zal hierop aangepast worden. Dit beleidsuitgangspunt geldt voor alle bestuursorganen, dus ook voor stukken die alleen aan het college of de burgemeester worden voorgelegd.*

Deze beleidsuitgangspunten betekenen dat bij het opstellen van stukken (zowel voor ons college als voor uw raad) steeds tijdig wordt beoordeeld:

1. Of geheimhouding opportuun/onvermijdelijk is (alleen bij hoge uitzondering dus);
2. Op welke informatie of (onderdelen van) documenten geheimhouding moet rusten;
3. Wanneer de geheimhouding kan vervallen;

4. Dan wel (als geen vervaldatum kan worden voorgesteld) op welk moment besluitvorming over voortzetting of opheffing van de geheimhouding aan de orde zal zijn.

In de ambtelijke leidraad (ter nadere uitwerking voor de organisatie) zal dit helder moeten worden gemarkeerd; ook zullen we de formats voor college- en raadsvoorstellen hierop aanpassen. Ook in de digitale omgeving (bestuurlijke workflow besluitvorming) zal herkenbaar moeten zijn dat een besluit inzake (oplegging of opheffing van) geheimhouding is genomen.

In hoeverre het uitgangspunt, dat slechts op bepaalde passages geheimhouding rust, ook *praktisch* gezien uitvoerbaar is in documenten waarin geheime en niet-geheime informatie wezenlijk met elkaar verweven zijn, zal moeten blijken in de praktijk. Het streven is helder: alleen geheimhouding indien het niet anders kan en zo beperkt mogelijk. Maar dit betekent wellicht in sommige gevallen dat dan verschillende versies van een voorstel moeten worden geproduceerd: een versie met alle informatie en een versie met de openbare informatie. Dit lijkt ongewenst. Uiteraard verdient het de voorkeur om, indien documenten qua informatie kunnen worden gesplitst, 2 separate stukken te maken: een openbaar college- of raadsvoorstel met alleen een geheime bijlage.

- d. *Het college zorgt ervoor dat de oplegging / bekrachtiging van geheimhouding zo helder mogelijk wordt gemotiveerd. Niet alleen de toepasselijke gronden en belangen van artikel 10 Wob worden vermeld, maar ook de afweging waarom het belang van openbaarheid (tijdelijk) ondergeschikt moet zijn aan het belang van het delen van die informatie met de raad onder geheimhouding. Het raadsvoorstel-format zal hierop worden aangepast.*

Onder beleidsuitgangspunt a. is al vermeld dat het essentieel is om de juiste motivering, grondslag en afweging te benoemen in de voorstellen tot opleggen of bekrachtigen van geheimhouding. Het ontbreken hiervan belemmert immers een goede afweging en bemoeilijkt ook de politieke controle door de raad. In het raadsvoorstel zal e.e.a. nadrukkelijker een plek moeten krijgen. Het kan uiteraard voorkomen dat meerdere gronden van art. 10 Wob van toepassing zijn.

Bij inwerkingtreding van het nieuwe hoofdstuk over geheimhouding in de Gemeentewet vervalt overigens de eis van bekrachtiging door de raad als het college (of de burgemeester c.q. een commissie) stukken onder geheimhouding heeft overgelegd aan de raad. Dit vereist dus eens te meer dat in de voorafgaande besluitvorming van het college (c.q. de burgemeester of de commissie) onder ogen wordt gezien, dat een toereikende motivering voor de oplegging van geheimhouding bestaat en expliciet wordt vermeld in het besluit. Indien de raad zou vinden dat die geheimhouding te ruim of zelfs overbodig is, zal in de raadsvergadering daaromtrent beraadslaging en besluitvorming moeten plaatsvinden. Want ook in de nieuwe opzet (na wijziging van de gemeentewet ter zake) blijft de raad de enige instantie die gaat over de voortduuring van door anderen opgelegde geheimhouding ten aanzien van stukken die aan de raad worden overgelegd.

- e. *Op stukken die het betreft wordt duidelijk herkenbaar aangegeven dat er geheimhouding op rust; bij het vervallen van de geheimhouding wordt die aantekening (of digitale status in de beveiligde ict-omgeving voor de raad) verwijderd.*

Aangezien het schenden van de geheimhoudingsplicht uiteraard zeer ongewenst is en strafrechtelijk kan worden gesanctioneerd, moet het wel duidelijk zijn op welke informatie precies

de plicht tot geheimhouding rust. Daarom moet op een document goed kenbaar worden vermeld dat er geheimhouding op rust. Dit maakt het tegelijkertijd lastiger: want indien alleen onderdelen van een document onder die geheimhoudingsplicht vallen, is de rest niet geheim en kan het dus circuleren, ook onder derden en de pers. Dit is hoogstwaarschijnlijk ook de reden dat veelal op een document als geheel de geheimhouding wordt opgelegd: dan kan die verwarring ook niet ontstaan. Dit pleit er eens te meer voor om (ten aanzien van de geheim te houden informatie) zoveel mogelijk met geheime bijlagen te werken en in college- en raadsvoorstellen sowieso geen geheime informatie te verwerken. In situaties waarin niet kan worden voorkomen dat geheime en niet-geheime informatie met elkaar verweven zijn in de betreffende rapporten of voorstellen, gaan als uiterste consequentie 2 versies circuleren: de volledige versie met geheimhouding op de betreffende passages, en een openbare versie waarin delen zijn weggelakt en waar de aanduiding wordt vermeld dat op de weggelakte passage(s) geheimhouding rust. Dit verdient overigens niet de voorkeur.

In de voor raadsleden beveiligde ict-omgeving zitten achter het “slotje” de volledige stukken en op de openbare website de bewerkte versies daarvan. Bij het vervallen van geheimhouding in het geheel zal het slotje op de voorheen geheime documenten moeten worden verwijderd. De griffie zal hierop toezien.

- f. Er komt een openbaar register waarin wordt bijgehouden op welke stukken geheimhouding is gelegd / bekrachtigd. Daarin worden ondermeer vermeld de data van oplegging en vervallen of evaluatie als bedoeld in beleidsuitgangspunt c. Het college en de raad bespreken jaarlijks de inhoud van het register en de praktijk c.q. beleidsuitgangspunten rondom dit onderwerp geheimhouding.*
- g. Geheimhouding betekent een beperking voor raadsleden om de inhoud met derden te delen; in bepaalde gevallen volstaat ook niet-openbaarheid van stukken (zoals bedoeld in artikel 10 Wob) zonder dat er geheimhouding wordt opgelegd, indien de raad uitsprekt dat hij de niet-openbaarheid zal respecteren. Te denken valt hierbij aan niet-openbare bijlagen waarin financiële gegevens rondom exploitatie zijn opgenomen, aanbestedingen en dergelijke. Het college en de raad kunnen de politiek-bestuurlijke afspraak maken dat geheimhouding hiervoor niet langer wordt toegepast.*

Hoofdstuk 4 gaat nader in op het register.

De onder g. voorgestelde afspraak tussen college en raad strekt ertoe om te voorkomen dat geheimhouding wordt opgelegd op bepaalde stukken. Geheimhouding brengt immers mee dat raadsleden de geheime documenten niet mogen delen of bespreken met derden. Tegelijkertijd kan spelen dat wellicht consultatie van betrouwbare derden (accountant, advocaat, notaris e.d.) gewenst is voor een raadslid of fractie ten aanzien van een bepaalde financiële of juridische onderbouwing van of passage in een voorstel. Om zo weinig mogelijk beperkingen voor de gemeenteraad te veroorzaken en hem dus zoveel mogelijk in staat te stellen zijn controlerende en kaderstellende rol optimaal te vervullen, is ons college bereid om deze bestuurlijke afspraak voor te stellen. Geen geheimhouding onder de conditie dat de niet-openbaarheid wordt betracht. Dat betekent dus formeel dat geen geheimhouding bestaat en er ook geen geheimhoudingsplicht kan worden geschonden of gesanctioneerd, maar hier geldt dan vooral de politiek-morele code van vertrouwen en betrouwbaarheid. Geen geheime status, wel werkbaar. Op het stuk zal dan dus ook geen aanduiding “geheim” komen, maar wel de vermelding: “niet openbaar”. Uiteraard geldt wel dat het “lekker” van informatie met de kenbare status “niet-openbaar” in strijd is met artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht.

Bij behandeling van de conceptnota in de raadscommissie ABM bleek dit een lastig onderwerp. Inkadering ervan is niet eenvoudig. Ook hier is evenwel de afspraak gemaakt om werkende weg met elkaar te bezien of en hoe dit werkbaar/toepasbaar is.

3. Centraal openbaar register

Een van de aanbevelingen van de RKC was om voor een centraal register te zorgen. Dan hebben alle betrokkenen een overzicht inzake geheime documenten/informatie, met toevoeging van gegevens als opleg-, verval- of evaluatiedatum. Vandaar beleidsuitgangspunt f:

Er komt met ingang van 1-1-2022 een openbaar register waarin wordt bijgehouden op welke stukken geheimhouding is gelegd / bekrachtigd, met vermelding van data van oplegging en vervallen of evaluatie als bedoeld in beleidsuitgangspunt c. Het college en de raad bespreken jaarlijks de inhoud van het register en de praktijk c.q. beleidsuitgangspunten rondom dit onderwerp geheimhouding.

Met de griffier is dit nader uitgewerkt. Met ingang van 1-1-2022 wordt dit register gehanteerd. Bijlage1 bevat het register Na inwerkingtreding van het nieuwe hoofdstuk in de gemeentewet over geheimhouding zullen we bezien of dat noopt tot wijzigingen in het register.

Afgesproken is dat in februari 2022 nog eenmaal op de gebruikelijke wijze de lijst van geheime stukken van de huidige raadsperiode 2018-2022 (bijgehouden door de griffier) wordt besproken. Met ingang van de nieuwe raadsperiode vormt het nieuwe register het instrument voor reguliere / periodieke bespreking tussen raad en college.

Het register zelf is een openbaar stuk dat ook in een reguliere commissie of raadsvergadering kan worden behandeld. Het zal ook in het raadsinformatiesysteem permanent aanwezig en dus raadpleegbaar zijn. Indien een inhoudelijke discussie zou ontstaan over de wens om geheimhouding op te heffen betreffende bepaalde documenten of informatie, zal per keer moeten worden beoordeeld of beraadslaging daaromtrent in het openbaar kan dan wel dat een besloten vergadering daarvoor nodig is.

Wij zullen ook niet-openbare besluiten van ons college of de burgemeester opnemen in het register. Daarmee wordt voor de raad maximaal transparant welke besluiten (nog) niet openbaar zijn. Soms in afwachting van een volgende fase van besluitvorming (denk weer aan lang lopende ruimtelijke ordenings-kwesties die veelal pas in een eindstadium kunnen leiden tot openbare besluitvorming).

4. Periodieke evaluatie / uitwisseling raad-college over toepassing beleidsnota

Beleidsuitgangspunt f. benoemt een jaarlijkse bespreking en evaluatie van het beleid rondom geheimhouding. Desgewenst kan dat ook halfjaarlijks, maar de hoeveelheid stukken geeft daarvoor naar onze inschatting geen aanleiding. Bovendien is het raadzaam om bij elke vergadercyclus van commissie en raad te bewaken of ten aanzien van bepaalde geheime stukken de vervaldatum is/wordt bereikt en de geheimhouding dus komt te vervallen. Indien de (bij vaststelling van de vervaldatum onvoorziene) actualiteit of omstandigheden van dat moment zouden meebrengen dat geheimhouding dient voort te duren, moet daarover immers expliciet worden besloten.

In goed overleg met het presidium kan de planning van het jaarlijkse evaluatiemoment nader worden vastgesteld.

5. Bijlagen

Voor uw informatie zijn als bijlagen toegevoegd:

1. Het register;
2. Leidraad geheimhouding Den Haag 2021;
3. Wetsvoorstel aanpassing gemeentewet met nieuw hoofdstuk geheimhouding;
4. FAQ, s door de griffier verspreid over besloten vergaderingen / geheimhouding.